

HAZATÉRÉS

Harold Pinter angol drámaíró kapta az idei irodalmi Nobel-díjat - jelentette be Stockholmban csütörtökön kora délután a svéd királyi tudományos akadémia.

HAZATÉRÉS

Harold Pinter angol drámaíró kapta az idei irodalmi Nobel-díjat - jelentette be Stockholmban csütörtökön kora délután a svéd királyi tudományos akadémia.

Pinter 1930-ban született, egyes források szerint portugál, más találgatások szerint magyar felmenőkkel bíró családban. Drámaírói pályája 1957-ben kezdődött, előtte éveken keresztül Angliában és Írországbban volt színész.

Indoklásában az akadémia kiemeli: Pinter olyan író, aki "darabjaiban feltárja a hétköznapiak fecsegése alatt tátongó mélységeket, és behatol az elnyomás zárt tereibe". A szerző, aki október 10-én töltötte be 75. életévét, drámák mellett számos rádió- és tv-játékot is írt. Pinter nagyon is ismert a magyar közönség előtt: drámái magyar nyelven is ismertek, olyan darabjait, mint a Hazatérés, az Étellift, a Születésnap, A szerető, nálunk is nagy sikerrel játszották a színházak. A hetvenes évek óta Pinter az irodalmi munkásságán kívül az emberi jogokért való kiállásáról is ismert.

Pinter - ahogy a Nobel-díj bizottság honlapja méltatja - lecsupaszította a színházat legalapvetőbb elemeire: zárt tér, kiszámíthatatlan párbeszéd. Pinter darabjait az abszurd drámából levezetve értelmezték, de a későbbiekben - sokkal pontosabban - a "fenyegetettség drámáiról" beszéltek. Az író bepillantást enged a leghétköznapibb párbeszédnek mögött megbúvó alá-fölérendeltségi viszonyokba. A Pinter-alakok önvédelemből valamiféle visszafogott és kontrollált lét mögé sáncolják magukat. A drámaíró fő témái még az elmúlás és a nehezen megragadható, homályba vesző múlt.

Az elmúlt tíz év irodalmi Nobel-díjasai:

1995 - Seamus Heaney észak-ír származású költő, esszéista műveinek "a mindennapok csodáit és a velünk élő múltat felmagasztaló lírai szépségeért és erkölcsi mélységeért."

1996 - Wislawa Szymborska lengyel költő és irodalomkritikus, mert "költészete ironikus pontossággal engedi az emberi élet momentumában megmutatkozni a történelmi és biológiai összefüggéseket.

1997 - Dario Fo olasz drámaíró, színész "egyszerre szórakoztató, lebilincselő és távlatokat nyújtó szövegek alkotásában mutatkozó erőssége elismeréseként".

1998 - José Saramago portugál író, akinek "képzeletből, együttérzésből táplálkozó és iróniával átszőtt példázatai újra meg újra kézzelfoghatóvá tesznek számunkra egy illuzórikus, tovatűnő valóságot".

1999 - Günter Grass német író, aki "fanyar, groteszk történeteivel a történelem elfeledett oldalát mutatja be". Az indoklás mint a XX. század egyik kiemelkedő irodalmi művét emelte ki az 1959-ben megjelent A bádogdob című regényét.

2000 - Kao Hszing-csien 1988 óta Párizsban élő, francia állampolgárságú kínai író, aki munkássága "egyetemes érvényének, keserű belátásának és nyelvi leleményességének" köszönhetően új utat nyitott a kínai regény- és drámaírásban".

2001 - Vidiadhar Surajprasad Naipaul trinidadi születésű brit író "a lényeglátó elbeszélésmódot megvesztegethetetlen, tüzetes vizsgálódással egyesítő, utánozhatatlan hangvétellű műveiről".

2002 - Kertész Imre "írói munkásságért, amely az egyén sérülékeny tapasztalatának szószólója a történelem barbár önkényével szemben".

2003 - John Maxwell Coetzee dél-afrikai író, akinek regényeit "jól felépített szerkezet, gazdag

Pinteré az irodalmi Nobel-díj

Írta: hvg

2005. október 16. vasárnap - Módosítás: 2005. október 16. vasárnap

párbeszéddek és briliáns elemzések jellemzik". Az indoklás kiemelte az író "könyörtelen kritikai szellemét" és "kegyetlen racionalizmusát".

2004 - Elfriede Jelinek osztrák író, akinek regényei és színdarabjai "különleges nyelvi erővel leplezik le a társadalmi klisék abszurditását és ezek leigázó hatalmát". Az indoklás kiemelte műveinek zenei kontrasztjait.